

di hajlam

kell genetikai vizsgálatot végezteni?

ndokolt a genetikai tanácsadás? Szükséges-e már a babatervezés
eztetni? Melyek a leginkább jellemző tévhitek ezzel a témával kapcsos-
ét szakértőt kérdeztünk, és egy személyes történetét is közreadunk.

Vorbert klinikai genetikus

azok a párok fordulnak a
g előtt genetikushoz,
saládjában előfordult már
endellenesség: sérült gyer-
ett vagy vetélés történt.
éges felnőttnek is szület-
netikai betegségek a csalá-
i fontos, hogy ezt előre
ódás kétféleképpen történ-
aszív öröklődésment
lásáshoz két hibás génre van
bás gén van jelen, akkor
két hordozó szülő találkozá-
nak, hogy a baba az adott
ída erre a „leggyakoribb”
ózis: Az ezt okozó hibás gén
hez. Annak a valószínűsé-
álalkozzon, közösen gyer-

meket vállaljanak, és mind a kettőn a hibás gént adják
tovább 1:4900-hoz. Magyarországon ez annyit jelent,
hogy az évi 100 ezer megszülető gyermekből kb. 20
születik cisztás fibrózissal. Ez a betegség – amely lehet
egészen enyhe és nagyon súlyos is – a májra, hasnyá-
mirígyre és a tüdőre veszélyes. A másik esetben a be-
tegség az X kromoszómán adódik tovább. Az anyának
(két X kromoszómával) nincs tünete, így a lánygyerme-
kének sem lesz, míg a kislának átadhatja az édesanya.
Ilyen betegség például a Duchenne-féle izomdisztrófia,
a vérzékenység vagy az OTC (ornithine
transzcarbamylase deficiency). A lényeg: ezeket a re-
cesszív öröklődő betegségeket ma már előre szűrni
lehet. A világon jelenleg az emberek 6%-a szenved ilyen
jellegű anyagcsere-betegségben, míg a Down-szindró-
ma esélye (amelynek a szűrését a legfontosabbnak
szokás tartani) 37 éves kor felett „csupán” 2%. A gyer-
meket tervező pároknál hibás gének együttállása ese-
tén ezek a betegségek – szűréssel – megelőzhető!

Sevcsik M. Anna, a Babagenetika

Egyesület alapítója

A leggyakoribb tévhitek egyike:

„Fiatal vagyok, egészségesen élek,
sportolok; nem lehet semmi baj,
nincs semmi szükség szűrésre, víz-
gálatra!”. Valójában mindezek együtt sem garantál-
ják az egészséges várandósságot; ráadásul épp
emiat a tévhit miatt 35 év alattiaknál fordul elő a
legtöbb nem kiszűrt rendellenesség.

Egy másik gyakori tévhit: „Nincs öröklődő betegség a
családunkban, nem fontos a genetikai tanácsadás.”.
A genetikai tanácsadás és a családtervezési konzul-
táció ilyen esetben is fontos, hiszen akár egy vetélés
is megelőzhető, ha ennek során kiderül például egy
inzulinsztencia. És még egy tévhit: „Ha a kombi-
nált teszten alacsony kockázatot kaptunk eredmény-
ként, nem lehet baj.”. Sajnos, bármilyen teszt jó ered-
ménye esetén sem lehet 100%-os biztonsággal állita-
ni, hogy teljesen egészséges lesz a kisbaba.

Egyesületünk, a 2015 óta működő Babagenetika
Egyesület ezért vállalta feladatát az empatikus,
ítélkezésmentes támogatást a várandósság során.
Már eddig is szülık és hozzátartozók százainak
tudtunk segítséget adni – szakértők ajánlásával, a
szűrővizsgálatok, kezelések megszervezésével, akár
nehéz, nem egyértelmű, vagy speciális esetekben is.
A speciális vizsgálatok sokszor borsos áron végez-
tethetők el; ilyenek finanszírozásában is támogatást
nyújtunk, sok baba életét sikerült így megmenteni.
A testi és a lelki szempontokkal egyaránt foglalko-
zunk, ezért szakértőink között éppúgy van szülész-
nőgyógyász orvos, genetikus, biológus, humán-
genetikus, gyermekurologus, szoptatási tanácsadó,
gyermekorvos, védőnő, gyógytornász, mint anya-
magzat kapcsolatanalitikus, pszichológus, párkap-
csolati mediátor, meseterapeuta, dúla, gyásztanács-
adó és hospice-dúla.

Viktória és Tamás története

Viktória és Tamás egészséges és boldog szülıként
nevelték 14 hónapos kislányukat, amikor megtudták:
kisluk lesz. Problémamentes várandósságot követő-
en, születése után 3 nappal a baba meghalt. Az orvo-
sok szerint valamiféle vírus okozhatta a tragédiát.
8 hónap elteltével, reményekkel telve újra babát vár-
tak, ismét kislút, akivel ugyanaz történt, mint a báty-
jával... A második tragédia azonban segített fényt
deríteni az okokra: az orvosok megállapították, hogy
amniómaméregzés következtében állt be a halál.
Minden követ megmozgatva végül összeállt a kép – a
diagnózis: OTC, ami egy rendkívül ritka,

családspecifikus, veleszületett anyagcsere-betegség.
Anyai ágon öröklődik és csupán néhány helyen van
mód a felderítéséhez szükséges vizsgálatokra. Ez
esetben Prágában végezték el a szekvenálást a kislú
(megörzött) kódkódszínórveréből. Megtudták, hogy a
kislányok egészségesen élhetnek akkor is, ha hordoz-
zák ezt a betegséget, míg a kislúknál (ha öröklődik a
probléma) drámai kimenetelre kell számítani.

A fiatal szülık sok szenvedésen mentek át, de tovább
tudtak lépni. Ez rengeteg lelki munkájukba került:
szakemberek segítségét is igénybe vették. 16 hónap-
pal a második tragédia után egészséges kislányuk
született; azóta kiegyensúlyozott életet élnek. A két
kislány közül az egyik nem hordozza a betegséget, a
másik igen – biznak benne, hogy neki a tudomány
fejődésével már könnyebb útja lesz a jövőben.

„Mielőtt elmentek a genetikushoz, kérdeztek ki
mindenkit a családban!” – mondja Viktória. – „Anyát,
negymamát, unokatestvéreket! Ha bármi furcsaság,
megmagyarázhatatlan dolog történt, közöljétek az
orvossal! És próbáljátok az adott kórházról kikérni a
dokumentumokat. Fontos, hogy bizonyos betegsé-
gekről időben tájékoztatókat és a legjobb szakembe-
rekhez kerüljétek, hogy tudjátok, mire számíthattok.
És soha ne adjátok fel!”

Dr. Vorbert Klára

